

УДК 373.21(477.72)

Цюпак Ірина Миколаївна

**ВПЛИВ РОБОТИ ТВОРЧИХ ГРУП ВИХОВАТЕЛІВ
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА РОЗВ'ЯЗАННЯ ДОШКІЛЬНИХ
ОСВІТНІХ ПРОБЛЕМ**

В умовах духовного відродження України посилюється інтерес до історичного аспекту суспільного зростання, зокрема генези освіти, оскільки саме вона виступає впливовим чинником соціального прогресу. Набуває ваги потреба дослідження проблем виховання в окремих регіонах, історико-педагогічних традицій українського народу. В Законі України „Про дошкільну освіту”, підкреслено необхідність узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду й організації співпраці з іншими навчальними закладами для підвищення ефективності програмно-методичного забезпечення.

Принципове значення в контексті проблеми дослідження посідають наукові пошуки, спрямовані на виявлення особливостей роботи дошкільних освітніх установ у певних географічних межах території України (О. Венгловська, Т. Головань, С. Дітковська, З. Нагачевська, Л. Пісоцька, Л. Редькіна, Г. Реґо, О. Стягунова, Н. Туренко) та широкий спектр теоретичних і практичних проблем зарубіжної дошкільної педагогіки (І. Адамек, Н. Мельник, І. Сташевська, О. Стягунова, З. Хало). Така увага вчених до зарубіжного досвіду зумовлена необхідністю реформування дошкільної освіти в Україні.

Мета статті полягає з'ясуванні впливу творчих груп вихователів Херсонської області на розв'язання дошкільних освітніх проблем.

У регіоні у значній частині дошкільних закладів навчання й виховання провадилось російською мовою. Крім того, у Херсонській

області існували дошкільні групи, у яких виховання дітей здійснювалось іншими національними мовами (російською, єврейською), через що виникла потреба в прилученні дітей цих національностей до державної мови вже з раннього віку. Важливою є думка дослідниці С.Одайник, про те що Херсонщина – як етнічний регіон ще з минулих часів має свою специфіку та характерні риси, що пояснюється особливістю її заселення, тому розвиток освітньої галузі має тісний взаємозв'язок з етнічною структурою населення [4, с.153].

Починаючи з 1989р. у російськомовних (та тих, де навчання ведеться іншими національними мовами) дошкільних закладах введено навчання малюків другої, української мови. У цьому зв'язку робота з дошкільниками провадиться в двох напрямках – прилучення дітей до української національної культури, традицій, звичаїв українського народу та розвитку українського мовлення [1, с.5]. У 1989 році розпочала свою роботу науково-методична лабораторія національних меншин Південноукраїнського регіонального інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, метою якої було розв'язання питань формування українського мовлення дітей, ознайомлення їх з культурними здобутками народу.

Вихователь ясел-садка №14, керівник міської творчої групи Ліна Кошак [2, с.18] так розповідає про роботу об'єднання: Творча група була організована при міському методичному кабінеті у вересні 1989 року і опрацьовує тему «Оволодіння дітьми дошкільного віку українською мовою як засобом спілкування». За словами Л.Кошак конкретними складовими загальної проблеми були: «Роль усної народної творчості у розвитку мовної активності дітей», «Робота з батьками по впровадженню української мови в дитячому садку», «Вивчення рідної мови через гру». Також паралельно проводилась робота за темами: «Відродження і розвиток святкових традицій у роботі з дошкільниками», «Історія української

вишивки – найяскравіше втілення зразків української народної творчості у роботі з дітьми».

Позитивний результат роботи та методичні ідеї висвітлювалися у щорічних звітах, де кожний член групи розкривав свій досвід опрацювання обраної теми. На засідання запрошувалися завідуючі, методисти ясел-садків, керівники семінарів, метод-об'єднань.

Таким чином, було виявлено методичні розробки, які були позитивним результатом роботи творчої групи, на яких наголошує керівник міської творчої групи Ліна Кошак [2, с.18]: «Відродження української вишивки» – робота вихователя-методиста ясел-садка № 7 Марії Миколаївни Білокінь, яка розробила власні методики ознайомлення дошкільників з народною вишивкою і навчання вишивання хрестиком; «Розвиток мовної активності» – вихователь ясел-садка № 13 Ольга Романівна Карпусь прямувала свою роботу з вихованцями на розвиток мовної активності через використання усної народної творчості. Її заняття – чудові казки для дітей, де вдало переплітаються поетичне слово, пісня, казкова оповідь з вишивкою і народною іграшкою; вихователь-методист ясел-садка № 2 Марія Степанівна Маценко – заняття про походження українців, їхню мову, звичаї, про невичерпну фольклорну скарбницю, мистецтво народних умільців, елементи краєзнавства, зокрема, спрямовує дітей на пізнання рідної природи; «Відродження і розвитку святкових традицій» – вихователь ясел-садка №14, керівник міської творчої групи Ліна Кошак у роботі з дітьми намагається охопити і великі, і малі народні свята, використовуваний на них фольклор вивчався у повсякденному житті, тобто він був не лише святковим атрибутом, а виступав, як елемент буденного побуту.

Про організацію повсякденної роботи свого ясел-садка №14 говорить вихователь Ліна Кошак, так: «Наш садок російськомовний. Батьки – здебільшого працівники суднобудівного заводу – охоче підтримують усю

роботу в групі, хоча спілкуватися українською мовою з дітьми їм іще важко. Руками мам і тат виготовлено чимало атрибутів до свят, предметів українського побуту; разом з малими батьки вивчають обрядові пісні, вірші, народні прикмети, прислів'я і приказки» [2, с.18]. Таке зауваження вихователя наголошує на тому, що всебічний розвиток дитини як громадянина своєї держави неможливий без злагодженої роботи педагогічного колективу дитячого садка з батьками вихованців.

Роки творчої роботи увійшли у історію, як роки перебудови, та мали підстави для етнічного відродження національних поселень Херсонщини: організовувалися національно-культурні товариства, при яких починають діяти групи з вивчення рідної мови, активізують етнічну самосвідомість національних меншин. Державою вжиті заходи для їх всебічного розвитку. На Херсонщині зареєстровані 23 громадські організації національних меншин [5].

Питання відродження і розбудови національного дошкільного закладу в Україні на основі забезпечення можливостей постійного самовдосконалення особистості, формування її інтелектуального потенціалу як найвищої цінності нації обговорювалося на науково-практичній конференції педагогів-«дошкільників» Херсонщини (1994 р.). Велика увага на конференції була направлена на розвиток рідної мови дітей дошкільного віку, що в свою чергу було викликано особливостями мовного середовища у нашому регіоні, де значна частина населення користується російською мовою як засобом спілкування.

У 1994 році значно поліпшилася робота в Генічеському районі, спрямована на втілення в життя Закону «Про мови» в Україні. Відбулися певні зрушення і в мережі дитячих дошкільних закладів: 51,4 відсотка дітей виховуються в них українською мовою (замість 41,7 відсотка у 1991 році) [6, с.13]. Внаслідок чого для задоволення культурно-національних потреб і реалізації прав громадян України виховувати і навчати дітей

рідною мовою з 1992 року функціонує у дитячому садку «Джерельце» кримськотатарська група; у 1994 році розпочала роботу така ж національна група в яслах-садку радгоспу імені космонавта Комарова (обидва дошкільні заклади в селищі Новоолексіївці), а факультативне вивчення кримськотатарської мови практикувалася у новоолексіївських дошкільних закладах №№ 4, 15 та в яслах-садку радгоспу імені космонавта Комарова у селищі Партизанах.

У районних методичних кабінетах на допомогу педагогам збирався цікавий довідковий матеріал, зразки дитячого фольклору; яким вихователі і музичні керівники могли скористатися для розробки сценаріїв, занять для дітей різних вікових груп з формування українського мовлення, ознайомлення з народним мистецтвом тощо.

Досвід роботи дошкільних закладів Генічеського району розкриває методист з дошкільного виховання Генічеського р-ну Людмила Фролова: «До планів навчально-виховної роботи усіх дошкільних закладів району введено факультативний курс народознавства, де діти, починаючи з другої молодшої групи, мають змогу довідатися про культурні традиції, рідну природу, про родинне життя»[6, с.13]. Незважаючи на те, що дошкільні заклади працювали в російськомовному режимі та в них були наявні групи з мовою виховання нацменшин, інтер'єри їх були оформлені в українському стилі, багато де створені музеї, обладнані світлиці.

Прикладом цьому були дошкільні заклади №№ 3, 8, 13, 14 м. Генічеська. «Рибка» рибоконсервного заводу, «Теремок» тресту «Генічеськагробуд», Рівненський, Партизанський №7, Озерянський, Новогригорівський та ін. [6, с.13]. Питаннями духовного відродження займалися педагогічні колективи у яслах-садку № 8 м. Генічеська; вихователі поглиблено працювали з дітьми, виховуючи у них любов до рідного краю, до українських народних традицій, культури як засобу

збереження національної психології, формування національної духовності та самосвідомості.

У дитячому садку «Веселка» с.Рівного Генічеського району з 1992 року почав працювати постійно діючий семінар-практикум «Берегиня», яким керувала вчитель української мови та літератури Віра Сергіївна Макаренко[6, с.13]. З її допомогою наставники дітвори вивчали історію України, творчість досі не знайомих поетів і письменників, цікаві народні звичаї та обряди.

З роками спостерігалися позитивні зрушення у розв'язанні мовної проблеми у нашій області. Якщо у 1991 році у дошкільних закладах державною мовою виховувалось 60,6 відсотка дітей, то у 1995 вже 83,4, що на 22,8 відсотка більше. У Високопільському районі у 1995 році відкрито 6 груп для дітей німців. У Генічеському районі виховуються діти кримських татар, у Голопристанському, Нижньосірогозькому – турок і месхетинців. У 1996 році - 580 (31,5 тис. дітей) українських дошкільних закладів, 43 двомовних (45,4 відсотка українських груп), де біля 3 тисяч дітей. У Цюрупинську, Скадовську, Каховці державною мовою виховується 80-85 відсотків дошкільнят [3].

Результатом роботи творчих груп та узагальнення досвідів роботи з українізації дошкільних закладів була розробка фахівцями «Курсу методики навчання дітей некорінної національності української мови в дошкільних закладах» [1, с. 5], який було розраховано на те, щоб озброїти майбутніх вихователів теоретичними знаннями й практичними вміннями, за допомогою яких вони зможуть досягти високого рівня навчання дітей другої, української мови, прищепити їм любов до української національної культури.

Враховуючи особливості регіону, дошкільні заклади Херсонщини мали свої специфічні особливості у роботі, над вирішенням проблем яких

працювали злагоджено всі педагогічні колективи дошкільних закладів та працівники освіти.

Список використаних джерел:

1. Богуш А.М. Методика навчання дітей української мови в дошкільному закладі / Алла Михайлівна Богуш. – К. : Вища школа, 1994. – 155 с.
2. Кошак Л. Єднають пошук, творчість надія [практика] / Л.Кошак. // Дошкільне виховання. – 1994. – № 3. – С.18.
3. Наше дошкілля. Біль і надія [Інтерв'ю з провідним інспектором методистом обласного управління освіти Є.П.Кулькіною] // Джерела. – 1996, травень. – № 19 – 20 (108). – С. 1 – 3.
4. Одайник С.Ф. Забезпечення освітніх потреб національних меншин Херсонщини в контексті соціокультурного розвитку / С.Ф. Одайник. // Таврійський вісник освіти: Науково-методичний журнал Херсон. – 2005. – № 4 (12). – С. 153 – 159. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://academy.ks.ua/tavr_visnik/12.pdf.
5. Одайник С.Ф. Шляхи реалізації освітніх потреб національних меншин / С.Ф. Одайник, О.Б. Полєвікова. // Управління школою. – 2008. – № 3 (195). – С. 28 – 30.
6. Фролова Л. За народними мотивами надія [практика] / Л. Фролова // Дошкільне виховання. – 1994. – № 3. – С. 13, продовження на С. 18.

Цюпак Ірина Миколаївна

ВПЛИВ РОБОТИ ТВОРЧИХ ГРУП ВИХОВАТЕЛІВ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА РОЗВ'ЯЗАННЯ ДОШКІЛЬНИХ ОСВІТНІХ ПРОБЛЕМ

У статті розкрито необхідність узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду й організації співпраці з іншими навчальними закладами. Виявлено методичні розробки, які були позитивним результатом роботи творчих груп за для можливості озброїти майбутніх вихователів теоретичними знаннями й практичними вміннями, за допомогою яких вони зможуть досягти високого рівня

навчання дітей другої мови, прищепити їм любов до національної культури.

Ключові слова: дошкільна освіта, творчі групи, мова, нацменшини.

Цюпак Ирина Николаевна

***ВЛИЯНИЕ РАБОТЫ ТВОРЧЕСКИХ ГРУПП ВОСПИТАТЕЛЕЙ
ХЕРСОНСКОЙ ОБЛАСТИ НА РЕШЕНИЯ ДОШКОЛЬНЫХ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОБЛЕМ***

В статье раскрыта необходимость обобщения и распространения передового педагогического опыта и организации сотрудничества с другими учебными заведениями. Выявлено методические разработки, которые были положительным результатом работы творческих групп для возможности вооружить будущих воспитателей теоретическими знаниями и практическими умениями, с помощью которых они смогут достичь высокого уровня обучения детей второму языку, привить им любовь к национальной культуре.

Ключевые слова: дошкольное образование, творческие группы, язык, нацменьшинства.

Tsyupak Irina

***INFLUENCED BY THE WORK OF THE CREATIVE TEAM OF
EDUCATORS KHERSON REGION SOLUTIONS FOR PRESCHOOL
EDUCATIONAL PROBLEMS***

The article deals with the need to summarize and disseminate best pedagogical experience and collaboration with other educational institutions. Identified methodological developments, which were positive result of the creative teams to be able to equip future teachers with theoretical knowledge and practical skills with which they can achieve a high level of teaching children a second language, to instill in them a love of the national culture.

Keywords: preschool education, arts groups, language, national minorities.